

SENSORVEILEDNING

Emnekode:	HOVSOS10320-1 24V
Emnenavn:	Samfunnsvitenskap og kunnskapsproduksjon
Eksamensform:	Individuell, skriftlig oppgave.
Dato:	Innlevering: 21.mars 2024
Faglærer(e):	Mariya Khoronzhevych, Nicolay Borchgrevink Johansen
Eventuelt:	<p>Lenken til emnebeskrivelse: https://www.hiof.no/studier/emner/hvo/vlo/2024/var/hovsos10320.html</p> <p>Lenken til pensum: https://bibsys-uc.alma.exlibrisgroup.com/leganto/public/47BIBSYS_HIO/lists/5708595990002218?auth=SAML</p>

Symbol	Betegnelse	Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Ifølge læringsutbyttene forventes det at studentene:

- kjenner til fagets vitenskapsteoretiske posisjoner, kunnskapsutvikling og profesjonens samfunnsansvar
- kjenner til samfunnsvitenskapelig metode og dens muligheter og begrensninger
- har kunnskap om teoretiske perspektiver i sosialt arbeid og kan gjøre rede for relevansen av erfarings- og brukerkunnskap

- har kunnskap om sammenhengen mellom kunnskapsproduksjon, velferdspolitiske mål og virkemidler, ulike velferdsmodeller og sosialt arbeids praksis.
- kjenner til et utvalg av forsknings- og utviklingsarbeid relevant for sosialt arbeid, nasjonalt og internasjonalt.
- kan reflektere kritisk over relasjonen mellom kunnskap og profesjonsutøvelse
- kan reflektere kritisk over sin profesjonelle rolle i møte med institusjonelle og politiske krav i tjenestene
- kan vurdere vitenskapelig kunnskap og politiske rammebetingelser i en praktisk sammenheng
- kan planlegge og gjennomføre datainnsamling etter vitenskapelige prinsipper for kunnskapsproduksjon

Oppgave:

1. **Redegjør for begrepet «forforståelse».**
2. **Tenk at du i sammenheng med arbeidet ditt, møter en ung jente som solgte sex, men ble voldtatt av kunden. Diskuter hvordan ens forståelse av hvorfor mennesker velger og handler som de gjør, kan påvirke ens dømmekraft som sosionom.**

Eksamensbesvarelsen kan være på maksimalt 2000 ord. Oppgave 1. teller 1/3 og oppgave 2. teller 2/3 i vurderingen. Det anvendes en karakterskala fra A-F, hvor F er ikke bestått eksamen. Begge oppgavene må vurderes som bestått for at eksamen samlet sett vurderes som bestått.

Eksamensoppgaven består av to deloppgaver. Den første oppgaven er en redegjørelsesoppgave, den andre er en forståelsesoppgave. Oppgavene skal besvares med utgangspunkt i pensum. Det er lov å bruke andre relevante kilder: faglitteratur, offentlige dokumenter og forskning. Dette skal imidlertid ikke erstatte pensum, men komme i tillegg til pensum. Besvarelsen skal følge oppsett for en skriftlig oppgave for Helse- og velferdsfag. Den skal bestå av forside, innledning, hoveddel med underoverskrifter, avslutning og referanseliste. Besvarelsen skal følge APA7-referansestil.

Deloppgave 1. Redegjør for begrepet «forforståelse».

For å bestå oppgaven og oppnå karakter E:

Definerer begrepet «forforståelse». Kandidat kan finne en passende definisjon i pensum og gjenta den. Kandidat referer riktig til kilde(ne), spesielt i tilfelle det er en direkte sitering. Det kan være noen feil i kildehenvisninger, referanseliste og oppgavestruktur.

Kandidaten bør kunne koble «forforståelse» til hermeneutikk og hermeneutisk sirkel. Pensum for vitenskapsteori i dette emnet var «Vitenskapsteori» (Kvarv).

For å oppnå karakter D:

Besvarelsen mangler viktige elementer sammenlignet med det som kreves for å oppnå karakteren C.

For å oppnå karakter C:

Definerer begrepet «forforståelse». Kandidaten kan finne en passende definisjon i pensum og gjenta den. Kandidaten referer riktig til kilde(ne), spesielt i tilfelle det er en direkte sitering. Det kan være noen feil i kildehenvisninger, referanseliste og oppgavestruktur.

Kandidaten kobler begrepet «forforståelse» til hermeneutikk og hermeneutisk sirkel. Det er en fordel hvis kandidaten bringer inn Gadamer sin forutforståelse/fordommer.

Kandidaten beskriver rollen av forforståelse i tolkningsprosessen, både tekster og sosiale situasjoner. Kandidaten skriver også om hvordan forforståelse kan begrense vår forståelse.

Kandidaten skal krediteres og høyere karakter kan vurderes om hen kobler forforståelse til bias og kritisk tenkning.

Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene. Direkte sitering er begrenset til det som er nødvendig, f.eks. man kan velge å sitere en begrepsdefinisjon.

Kildehenvisninger, referanseliste og oppgavestruktur tilsvarer kravene til akademisk oppgaveskriving. Det er logiske overganger mellom avsnittene, oppgaven fremstår som en

enhet og det er lett å forstå argumentasjonen og tankegangen til kandidaten (den røde tråden).

Kandidaten referer til flere forfattere/kilder. Kandidaten referer riktig til kapitler i en bok med en redaktør. Småfeil som komma, punktum, samt nummerering av delene skal ikke påvirke karakter.

For å oppnå karakter B:

I tillegg til kravene for å oppnå karakter C:

Får frem flere dimensjoner ved den hermeneutiske sirkel, for eksempel ved å knytte forforståelse til bias og kritisk tenkning.

Kandidaten viser selvstendighet og vurderingsevne.

For å oppnå karakter A:

I tillegg til kravene for å oppnå karakter C:

Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.

Deloppgave 2. Oppgaven er altså slik:

Tenk at du i sammenheng med arbeidet ditt, møter en ung jente som solgte sex, men ble voldtatt av kunden. Diskuter hvordan ens forståelse av hvorfor mennesker velger og handler som de gjør, kan påvirke ens dømmekraft som sosionom.

Casen skaper en situasjon der man kan klandre offeret (hun valgte å selge sex). Spørsmålet viser direkte til kapitteloverskrift hos Repstad – Hvordan handler folk som de gjør. I andre ledd er det dømmekraft» som gjelder. Dømmekraft handler om evnen til å forstå det man ser. Ordet leder til vitenskapsteori («fordommer») så vel som sosiologi (nevnt i første ledd). Dette er en oppgave som gjør eksamen tilgjengelig for de svake studentene også, ettersom de blir bedt om å bruke deler av pensum som er både undervist i, og pekt på som sentralt. Studentene vil se at dette handler om hvordan måter man tenker sosiologisk, får konsekvenser for måten man ser på en persons ansvar for egen skjebne og hvor klanderverdig vedkommende er.

Dette er en åpen oppgave, som kan besvares på forskjellige måter. For noen er dette mer krevende. Det er en forståelsesoppgave, som først og fremst spør etter sosiologiske

hovedretninger. Det forventes at studentene ser forbindelsen mellom sosiologiske perspektiver og temaet i oppgave 1, om tolkningsdimensjonen i erkjennelsesprosessen. Gode studenter vil se sammenhengen mellom sosiologiske perspektiver og måten vi tenker om jenta i casen: dersom man vektlegger det å velge å selge sex, er man mer tilbøyelig til å tillegge jenta ansvar for voldtekten og å klandre henne. Dersom man anlegger et normsosiologisk perspektiv eller et konfliktperspektiv vil ansvar og klander spille en mindre rolle.

Det er mulig å få oppgaven vurdert som jevnt god, med passiv bruk av pensum. Man skal vise at man forstår noen deler av pensum som er relevant å trekke inn, etter stikkordene i oppgaveteksten. Hvis man ytterligere viser forståelse for perspektivene og klarer å trekke inn konsekvenser for vurdering av den konkrete casen, skal kandidatene vurderes for de to beste karakterene.

For å bestå oppgaven og oppnå karakter E:

Kandidaten redegjør for at (ikke hvordan) sosiologiske perspektiver påvirker ens forståelse (det vitenskapsteoretiske).

Kandidaten omtaler ett sosiologisk perspektiv på hvorfor mennesker velger og handler som de gjør. For eksempel, man kan redegjøre for norm og normalitet, valgperspektiv, makt og konflikt, avvik osv. Anknytningen til casen er nevnt.

For å oppnå karakter D:

Besvarelsen er mangelfull i forhold til det som kreves for å oppnå karakteren C.

For å oppnå karakter C:

Kandidaten viser hvordan fordommer påvirker ens forståelse, med henvisning til utvalgte begreper om forskningsprosessen (her er det flere vokabularer å velge mellom, typisk hentet fra «positivismen» (HDM-universet) eller hermeneutikken).

Kandidaten binder temaet sammen med sosiologiske perspektiver. Det er en fordel at kandidaten tar med hermeneutiske sirkelen eller begreper fra kritisk rasjonalisme (uten nødvendigvis å nevne dette begrepet).

Kandidaten redegjør for og anvender to eller flere sosiologiske perspektiver på hvorfor mennesker velger og handler som de gjør. For eksempel, man kan redegjøre for norm og normalitet, valgperspektiv, makt og konflikt, avvik osv.

Kandidaten må også komme inn på hvordan de teoretiske perspektivene kan anvendes i denne casen.

Kandidaten, kan også velge å diskutere problemstillingen med utgangspunktet i sosialkonstruktivisme.

Det er også mulig å knytte spørsmålet til begrepene om kritisk tenkning.

Kandidaten skal krediteres og høyere karakter kan vurderes om hen anvender Grimens begrep «praktiske synteser».

I tillegg til «Vitenskapsteori» (Kvarv), er de sentrale kildene fra pensumlisten som kan være aktuelle i denne oppgaven: «Vitenskap og profesjon» (Grimen), «Sosiologiske perspektiver» (Repstad), «Kritisk tenking» Eriksson, «An introduction til deviance» (Goode), og «Sosialkonstruksjonisme» (Solvang) og Johansen om ansvar. Flere pensumbidrag kan trekkes inn.

En jevnt god prestasjon vil trekke inn noen av temaene nevnt og kildene nevnt over, og fremvise kjennskap til innholdet. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene. Direkte sitering er begrenset til det som er nødvendig, f.eks. man kan velge å sitere en begrepsdefinisjon.

Kildehenvisninger, referanseliste og oppgavestruktur tilsvarer kravene til akademisk oppgaveskriving. Det er logiske overganger mellom avsnittene, oppgaven fremstår som en enhet og det er lett å forstå argumentasjonen og tankegangen til kandidaten (den røde tråden).

Kandidaten referer til flere forfattere/kilder. Kandidaten referer riktig til kapitler i en bok med en redaktør.

For å oppnå karakter B:

I tillegg til kravene for å oppnå karakter C:

Kandidaten viser forståelse for de valgte temaene. Bruk av artikler skal trekke opp.

For å oppnå karakter A:

I tillegg til karvene for å oppnå karakter C og B:

Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.